

© RECproductions.com Diposit legal PM/23-2008

■ català / português

O catalão nas Ilhas Baleares

Há pouco mais de vinte anos que a língua catalã é oficial nas Ilhas Baleares; assim, desde 1983, o Estatuto de autonomia das Ilhas Baleares estabelece que “a língua catalã, própria das Ilhas Baleares, terá, juntamente com a castelhana, o carácter de língua oficial”.

Depois de mais de vinte anos de oficialidade da língua catalã, 93% da população entende a língua, 75% sabe falá-la e 47% pode ler e escrever em catalão. Para ver a capacidade de integração social que tem a língua catalã basta contrastar estes dados com o facto de que nas Ilhas Baleares, do milhão de pessoas que aí vive actualmente, só aproximadamente 60% nasceu no arquipélago.

El català a les Illes Balears

Fa poc més de vint anys que la llengua catalana és oficial a les Illes Balears; així, des del 1983, l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears estableix que “la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tindrà, juntament amb la castellana, el caràcter d'idioma oficial”.

Després de més de vint anys d'oficialitat de la llengua catalana, el 93% de la població entén l'idioma, un 75% el sap parlar i un 47% pot llegir i escriure en català. Per veure la capacitat d'integració social que té la llengua catalana només cal contrastar aquestes dades amb el fet que a les Illes Balears, del milió de persones que hi viu actualment, només un 60% aproximadament ha nascut a l'arxipèlag.

Origem, território e população

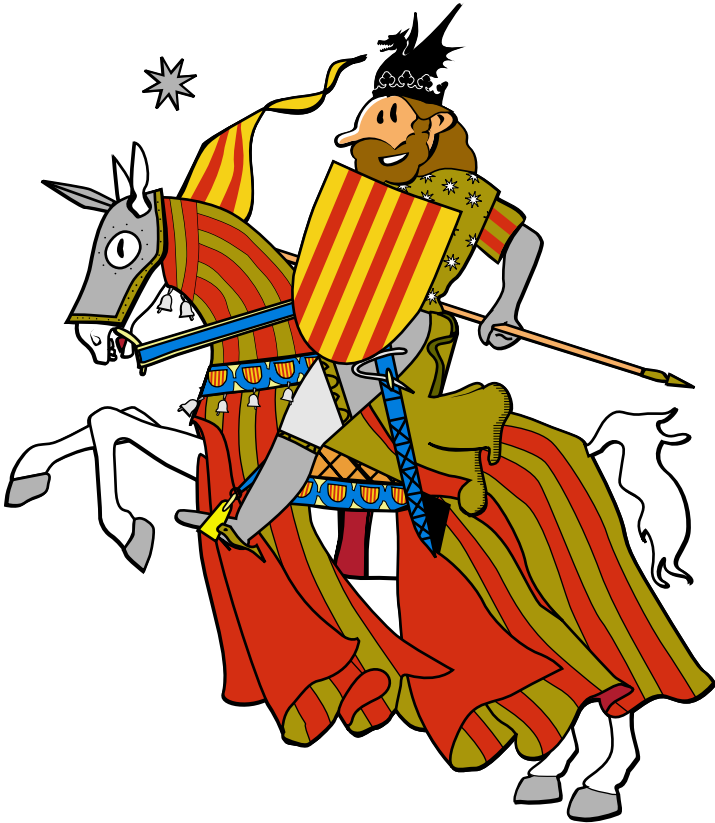
O catalão, do grupo das línguas neolatinas, formou-se entre os séculos VIII e X nos territórios do Império carolíngio que formavam os condados da Marca Hispânica. Durante os séculos XII e XIII estendeu-se para o sul e para leste com as conquistas territoriais da Coroa de Aragão, e a fronteira linguística ficou estabelecida no final do reinado de Jaime I.

O domínio da língua catalã estende-se sobre 68.000 km² onde vivem um pouco mais de treze milhões de pessoas. Actualmente está dividido em sete territórios distribuídos por quatro estados: Andorra (onde é a única língua oficial), o Alguer (Itália), a Catalunha, as Ilhas Baleares, a Comunidade Valenciana e a Franja de Poente (Espanha) e a Catalunha Norte (França).

Origen, territori i població

La llengua catalana, del grup de les neollatines, es va formar entre els segles VIII i X en els territoris de l'Imperi carolíngi que formaven els comtats de la Marca Hispànica. Durant els segles XII i XIII es va estendre cap al sud i cap a l'est amb les conquestes territorials de la Corona d'Aragó, i la frontera lingüística va quedar establerta al final del regnat de Jaume I.

El domini de la llengua catalana s'estén sobre 68.000 km² en els quals viuen un mica més de tretze milions de persones. Actualment està dividit en set territoris distribuïts en quatre estats: Andorra (on és l'única llengua oficial), l'Alguer (Itàlia), Catalunya, Illes Balears, Comunitat Valenciana (on es denomina estatutàriament valencià) i Franja de Ponent (Espanya) i Catalunya Nord (França).

O catalão, um caso único na Europa

O catalão, apesar de ter algumas características das línguas minoritárias, diferencia-se destas por diversos motivos que a situam entre as línguas europeias de população média. É um caso único:

- Pelo seu estatuto jurídico. É oficial em Andorra e, ao lado do castelhano, em três comunidades autónomas espanholas.
- Pela sua demografia. É a nona língua da União Europeia. O número de pessoas que o falam é superior ao das que falam finlandês ou dinamarquês, e equiparável ao das que falam sueco, grego ou português na Europa.
- Pela sua situação sociolinguística. Nunca se deixou de falar e transmite-se de maneira intergeracional com normalidade.
- Pelo seu equipamento linguístico. É uma língua plenamente codificada, normativizada e estandardizada com um total consenso académico. Os seus recursos linguísticos e estudos sobre gramática, lexicografia, dialectologia, terminologia, história da língua, etc. são comparáveis com os das grandes línguas latinas.
- Pela sua tradição cultural e literária. O catalão conta com textos escritos, ininterruptamente, desde o século XII. Actualmente há mais de 1.200 autores literários vivos.

El català, un cas únic a Europa

El català, tot i tenir algunes característiques de les llengües minoritàries, se'n diferencia per diversos motius que la situen entre les llengües europees de població mitjana. És un cas únic:

- Pel seu estatut jurídic. És oficial a Andorra i, al costat del castellà, a tres comunitats autònomes espanyoles (Illes Balears, Comunitat Valenciana i Catalunya).
- Per la seva demografia. És la novena llengua de la Unió Europea. El nombre de persones que la parlen és superior al de les que parlen finès o danès, i equiparable al de les que parlen suec, grec o portuguès a Europa.
- Per la seva situació sociolingüística. No s'ha deixat de parlar mai i es transmet de manera intergeneracional amb normalitat.
- Pel seu equipament lingüístic. És un idioma plenament codificat, normativitzat i estandarditzat amb un total consens acadèmic. Els seus recursos lingüístics i estudis sobre gramàtica, lexicografia, dialectologia, terminologia, història de la llengua, etc. són comparables amb els de les grans llengües llatines.
- Per la seva tradició cultural i literària. El català compta amb textos escrits, ininterrompudament, des del segle XII. Actualment hi ha més de 1.200 autors literaris vius.

O catalão e as línguas oficiais da União Europeia

Em relação com as línguas oficiais da União Europeia, o catalão é a nona no que se refere ao número de habitantes no seu território. Só os territórios da União Europeia onde o catalão é oficial (Catalunha, Comunidade Valenciana e Ilhas Baleares) têm mais população que os territórios em que são oficiais o grego, o português, o checo ou o sueco.

El català i les llengües oficials de la Unió Europea

En relació amb les llengües oficials de la Unió Europea, el català és la novena pel que fa al nombre d'habitants en el seu territori. Només els territoris de la Unió Europea on el català és oficial (Catalunya, Comunitat Valenciana i Illes Balears) tenen més població que els territoris en què són oficials el grec, el portuguès, el txec o el suec.

Línguas por população Llengües per població

Alemão	90,675,733	2004
Francês	66,552,952	2005
Inglês	63,752,103	2004 Reino Unido, 2002 Irlanda
Italiano	58,462,375	2005
Espanhol	44,108,530	2005
Polaco	38,190,000	2003
Holandês	22,381,351	2005 Bélgica, 2006 Países Baixos
Romeno	21,733,556	2003
Catalão (próprio)	13,247,225	2005
Catalão (oficial)	12,735,786	2005
Grego	11,862,884	2004 Grécia, 2006 Chipre
Português	10,529,300	2004
Checo	10,251,079	2005
Húngaro	10,142,362	2004
Sueco	9,341,430	2006
Búlgaro	7,718,750	2005
Dinamarquês	5,427,459	2006
Eslovaco	5,384,822	2005
Finlandês	5,255,580	2005
Gaélico irlandês	3,917,203	2002
Lituano	3,403,200	2006
Letão	2,306,400	2005
Esloveno	2,001,700	2005
Estónio	1,347,510	2005
Maltês	398,534	2006

Fonte: DGPL a partir de dados dos institutos oficiais de estatística de cada país

O catalão e os territórios onde é falado

Habitualmente, o catalão é incluído no grupo de línguas ditas “minoritárias” embora a sua realidade esteja muito longe da de todas as outras, por demografia, estatuto jurídico, situação sociolinguística e consolidação da normativa linguística. O catalão é a língua própria de territórios muito diversos. A maioria das pessoas que falam catalão vivem em quatro das comunidades autónomas de Espanha (Catalunha, a Comunidade Valenciana, as Ilhas Baleares e a Franja de Poente, uma zona fronteiriça com a Catalunha da comunidade de Aragão). Em França, o catalão é falado na Catalunha Norte, oficialmente Departamento dos Pirenéus Orientais. Na Itália, só uma cidade, o Alguer, conserva a língua catalã viva na ilha de Sardenha. Finalmente, há um estado independente onde o catalão é a única língua oficial: Andorra, bem no meio dos Pirenéus.

El català i els territoris on es parla

Habitualment, el català s’inclou en aquest grup de llengües dites “minoritàries” tot i que la seva realitat queda molt lluny de la de totes les altres, per demografia, estatut jurídic, situació sociolinguística i consolidació de la normativa lingüística. El català és la llengua pròpia de territoris molt diversos. La majoria dels catalanoparlants viuen a quatre de les comunitats autònomes d’Espanya (Catalunya, la Comunitat Valenciana, les Illes Balears i la Franja de Ponent, una zona fronterera amb Catalunya de la comunitat d’Aragó). A França, el català es parla a la Catalunya Nord, oficialment el Departament dels Pirineus Orientals. A Itàlia, tan sols una ciutat, l’Alguer, conserva la llengua catalana viva a l’illa de Sardenya. Finalment, hi ha un estat independent on el català és l’única llengua oficial: Andorra, al bell mig dels Pirineus.

O conhecimento do catalão

O conhecimento da língua nos territórios que a têm como idioma próprio é desigual devido à diversidade de realidades históricas e políticas. Dos últimos dados sobre o grau de conhecimentos linguísticos deduz-se que o número de pessoas capazes de a falar é de nove milhões e o das que a podem entender de onze milhões. Em total, há perto de seis milhões de pessoas que sabem falar, ler e escrever catalão.

Habitantes totais ¹	Entendem o catalão ²		Sabem falar catalão		Sabem escrever em catalão	
Població total ¹	Entén el català		Parla el català		Escriu en català	
Katalonien (2003)	6,813,319	97%	6,608,919	85%	5,791,321	62%
Land València (2004)	4,543,304	76%	3,452,911	53%	2,407,951	25%
Balearische Inseln (2003)	947,361	93%	881,046	75%	710,521	47%
Franja de Ponent (1994)	50,000	99%	49,500	90%	45,000	26%
Andorra (2004)	76,875	96%	73,800	79%	60,731	61%
L'Alguer (2004)	39,985	90%	35,987	61%	24,391	13%
Nordkatalon (2004)	421,182	68%	286,404	37%	155,837	11%
	12,892,026		11,388,566		9,195,752	
					5,916,765	

Fonte: DGPL, a partir de dados da Generalitat de Catalunya, Generalitat Valenciana e do Govern de les Illes Balears
1- A população corresponde ao censo do ano de cada inquérito sociolinguístico
2- Os resultados de cada inquérito foram extrapolados aos totais de população

El coneixement del català

El coneixement de la llengua en els territoris que la tenen com a llengua pròpia és desigual a causa de la diversitat de realitats històriques i polítiques. De les darreres dades sobre el grau de coneixements lingüístics es dedueix que el nombre de persones capaces de parlar-la és de nou milions i el de les que la poden entendre d’onze milions. En total, hi ha prop de sis milions de persones que saben parlar, llegir i escriure en català.

